

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 63/2019-59

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Mojmíra Mamojku prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Bartoš, s. r. o., Martina Granca 3, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Peter Bartoš, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 16 Ek 1206/2018 zo 6. decembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 16 Ek 1206/2018 zo 6. decembra 2018 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 16 Ek 1206/2018 zo 6. decembra 2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

3. Okresný súd Banská Bystrica je p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti [REDACTED] trovy konania v sume 415,51 € (slovom štyristopäťnásť eur a päťdesiatjeden centov) na účet Advokátskej kancelárie JUDr. Peter Bartoš, s. r. o., Martina Granca 3, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Stav konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 63/2019-22 zo 6. marca 2019 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), v časti, v ktorej namietala porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 Ek 1206/2018 zo 6. decembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie zo 6. decembra 2018“). Ústavnú sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 16 Ek 1206/2018 z 20. augusta 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie z 20. augusta 2018“) ústavný súd odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. Keďže vec bola podľa v tom čase platného Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 25. apríla 2019 do 31. decembra 2019 prijatá na ďalšie konanie v zložení senátu Jana Baricová (predsedníčka senátu) a Miroslav Duriš a Mojmir Mamojka (členovia senátu), bolo potrebné ju v tomto zložení senátu i dokončiť, a to podľa v súčasnosti platného čl. X bodu 7 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky

na obdobie od 25. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1, podľa ktorého veci, na ktorých prerokovanie boli v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 príslušné prvý senát ústavného súdu alebo druhý senát ústavného súdu v zložení platnom v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 a v ktorých bolo v tomto období vydané rozhodnutie o prijatí návrhu na ďalšie konanie, prerokujú tieto senáty v pôvodnom zložení (platnom v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019).

II.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol oprávneným v exekučnom konaní sp. zn. 16 Ek 1206/2018 proti povinnej [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinná“) – bývalej konateľke obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Exekučným titulom bol rozhodcovský rozsudok sp. zn. RD 216/2017 z 23. októbra 2017 (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“).

4. Sťažovateľ poukazuje na to, že spoločnosť [REDAKOVANÉ], nezaplatila právnenému predchodcovi sťažovateľa za dodaný tovar, povinná uviedla [REDAKOVANÉ], „do ekonomického úpadku... túto situáciu neriešila zákonom predpokladaným spôsobom – likvidáciou, reštrukturalizáciou, alebo konkurzom spoločnosti, ale urobila iba jej účelový prevod na bieleho koňa s jediným cieľom vyhnúť sa úhrade svojich záväzkov“. Na tomto základe sťažovateľ (ako postupník pohľadávky, pozn.) uplatnil na rozhodcovskom súde proti povinnej nárok na náhradu škody podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka.

5. Z dôvodu, že povinná dobrovoľne nesplnila povinnosť uloženú rozhodcovským rozsudkom, sťažovateľ podal okresnému súdu návrh na vykonanie exekúcie. Napadnutým uznesením z 20. augusta 2018 rozhodol okresný súd vyšším súdnym úradníkom tak, že návrh na vykonanie exekúcie zamietol. Poukázal na to, že Okresný súd Trenčín uznesením z 25. apríla 2018 vyhlásil na majetok povinnej konkurz s tým, že sťažovateľ uplatnil pohľadávku, ktorú možno po vyhlásení konkurzu uplatniť len v konkurze, preto návrh na vykonanie exekúcie zamietol.

6. Proti uzneseniu okresného súdu z 20. augusta 2018 podal sťažovateľ sťažnosť podľa § 202 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) v spojení s § 239 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), v ktorej argumentoval, že ním uplatnená pohľadávka – ako náhrada škody, ktorá vznikla „*úmyselným a nepoctivým konaním*“, je tzv. nedotknutou pohľadávkou podľa § 166c ods. 1 písm. d) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“), ktorá aj po vyhlásení (ukončení) konkurzu je exekučne vymáhateľná. Uvedená skutočnosť podľa sťažovateľa vyplývala z odôvodnenia rozhodcovského rozsudku.

7. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol okresný súd napadnutým uznesením zo 6. decembra 2018 tak, že ju zamietol s tým, že vzhľadom na objektívnu zodpovednosť za škodu v Obchodnom zákonníku sa zavinenie neskúma a rovnako ani § 135a Obchodného zákonníka nevyžaduje úmyselné zavinenie dlžníka. Z týchto dôvodov pohľadávka zo zodpovednosti konateľa za škodu podľa § 135a Obchodného zákonníka nie je nedotknutou pohľadávkou podľa § 166c ods. 1 písm. d) zákona o konkurze.

8. Sťažovateľ nesúhlasí s právnym názorom okresného súdu, považuje ho za arbitrárny, keďže okresný súd prekročil svoju právomoc a „*pristúpil k meritórnemu výkladu rozhodcovského konania... Exekučný súd prelomil odôvodnenie rozhodcovského rozsudku... a zmenil jeho logický výklad. Exekučný súd ale nemá žiadnu právomoc meniť alebo vykladať obsah právoplatných exekučných titulov... Exekučný súd opätovne rozhodol o už právoplatne rozhodnutej veci.*

Pokiaľ rozhodcovský súd svoje rozhodnutie odôvodnil - potvrdil tým, že žalovaný spôsobil žalobcovi ako konateľ spoločnosti dlžníka škodu úmyselným konaním (zavinením) je týmto právnym názorom exekučný súd plne viazaný a nemôže o tejto otázke už rozhodnúť inak, dokonca rozdielne ako už bolo o nej rozhodnuté v exekučnom titule.

Okresný súd Banská Bystrica v exekučnom konaní sp. zn. 16 Ek/1206/2018 porušil zásadu litispendencie a prejudiciality zakotvenú v § 194 Civilného sporového poriadku. Aj exekučný súd podľa § 200 Exekučného poriadku je povinný sa riadiť základnými princípmi Civilného sporového poriadku.“.

9. Sťažovateľ tiež poukazuje na § 35 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“), podľa ktorého doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37, má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu, a tiež na právne závery v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 11/2010, podľa ktorého „rozsudkom rozhodcovského súdu je exekučný súd viazaný rovnako, ako je viazaný rozsudkom všeobecného súdu“.

10. Sťažovateľ tiež poukazuje na ustanovenia zákona o konkurze týkajúce sa konkurzu a oddĺženia fyzickej osoby s tým, že tento zákon „priamo uvádza, že pokiaľ požiada o oddĺženie fyzická osoba - podnikateľ alebo štatutár obchodnej spoločnosti, je konkurzný súd povinný na jeho návrh prihliadať prísnejšie s cieľom odhaliť jeho prípadný úmysel takto znevýhodniť svojich obchodných veriteľov.

Náhrada škody voči fyzickej osobe štatutára spoločnosti dlžníka podľa § 135a ods. 5 a § 194 ods. 9 Obchodného zákonníka je vždy škoda, ktorá bola spôsobená úmyselným konaním štatutára spoločnosti dlžníka. Všetky rozhodnutia štatutára spoločnosti dlžníka tento vykonal úmyselne. Pokiaľ tieto rozhodnutia viedli k úpadku spoločnosti a z toho dôvodu k vzniku nedobytných pohľadávok veriteľov spoločnosti, vznikla úmyselná škoda.

... Na štatutára spoločnosti dlžníka sa v exekučnom konaní nemôžu aplikovať žiadne ochranné ustanovenia ako na spotrebiteľa.

Nielen Obchodný zákonník v ustanovení § 135a ods. 5 a § 194 ods. 9 definuje vznik škody spôsobenej štatutárom spoločnosti dlžníka, ale hlavne Trestný zákon presne definuje, kedy sa takéto konanie štatutára spoločnosti dlžníka považuje za úmyselné konanie.“.

11. Podľa sťažovateľa predmetom jeho ústavnej sťažnosti je aj doktrinálny problém, keďže okresný súd ako exekučný súd „nie je príslušným súdom na preskúmavanie

nespotrebiteľských rozhodcovských konaní a rozhodnutí vydaných podľa zákona č. 244/2002 Z. z. Preto akékoľvek preskúvanie takýchto rozhodcovských rozhodnutí, ktoré tvoria exekučný titul je protiústavné, lebo o tejto veci nerozhoduje zákonný sudca.“.

12. Sťažovateľ tiež opakovane argumentuje, že zákonodarca ani v zákone o rozhodcovskom konaní, ani v Exekučnom poriadku a ani v Civilnom sporovom poriadku neuvádza, že „*exekučný súd má právo v exekúcii preskúmať nespotrebitel'ské rozhodcovské rozhodnutie... takéto preskúvanie je opačne priamo zakázané. Ved' preto zákonodarca zrušil od 01. 01. 2015 v zákone č. 244/2002 Z. z. bývalé ustanovenie § 45, lebo si neželal, aby exekučný súd takýto prieskum vykonával. Taktiež v novele Exekučného poriadku v znení platnom od 01. 04. 2017 nie je jediná reštrikcia voči zákonu č. 244/2002 Z. z.“.*

13. Na základe tejto argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu z 20. augusta 2018 a napadnutým uznesením okresného súdu zo 6. decembra 2018, napadnuté uznesenia okresného súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie a sťažovateľovi prizná náhradu trov konania.

III.

Vyjadrenie odporcu, replika sťažovateľa a doručovanie ústavnej sťažnosti povinnej

14. K opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sa na výzvu ústavného súdu vyjadril okresný súd prípisom sp. zn. Spr 4004/2019 zo 7. mája 2019 tak, že sa pridržiaval argumentácie uvedenej v napadnutom uznesení okresného súdu a ústavnú sťažnosť považoval za nedôvodnú. K predmetnému prípisu bolo pripojené aj vyjadrenie zákonnej sudkyne okresného súdu, ktorá v plnom rozsahu odkázala na odôvodnenie napadnutého uznesenia zo 6. decembra 2018 a ústavnú sťažnosť považovala za neopodstatnenú.

15. Sťažovateľ vo svojom stanovisku zo 14. júna 2019 uvádza, že z formálneho vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že tento nedokázal obhájiť svoj právny názor. Sťažovateľ poukazuje na to, že predmetom ústavnej sťažnosti je aplikácia zákona o konkurze v kontexte Exekučného poriadku a aplikácia Exekučného poriadku v kontexte zákona o rozhodcovskom konaní.

16. Sťažovateľ v prvom rade uvádza, že relevantným je výklad pojmu «*„preskúvanie nespotrebitel'ského rozhodcovského rozhodnutia“*». V tomto smere sťažovateľ poukazuje na odbornú literatúru, konkrétne na dielo: GYÁRFÁŠ, J. – ŠTEVČEK, M. a kol. *Zákon o rozhodcovskom konaní. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016; z ktorého vyplýva, že exekučný súd nesmie preskúmať meritórnú stránku rozhodcovského rozsudku, nesmie skúmať existenciu rozhodcovskej zmluvy a ani prekročenie právomoci rozhodcovského súdu a nemôže skúmať procesné vady rozhodcovského konania.

17. Sťažovateľ zdôrazňuje, že okresný súd rozhoduje vo veciach nespotrebitel'ských rozhodcovských konaní rozdielne – v jeho rozhodovacej činnosti sa vyskytuje právny názor, že nie je oprávnený skúmať právomoc rozhodcovského súdu. Rovnako tak sa vyskytuje aj opačný právny názor, že okresný súd ako exekučný súd je *ex offio* povinný preskúmať existenciu rozhodcovskej zmluvy, a to aj v nespotrebitel'ských rozhodcovských konaniach. Uvedená rozdielna rozhodovacia činnosť okresného súdu je o to závažnejšia, že proti rozhodnutiam okresného súdu ako exekučného súdu nie je prípustné odvolanie ani dovolanie.

18. Následne sťažovateľ uvádza svoju argumentáciu týkajúcu sa tzv. nedotknutých pohľadávok podľa § 166c ods. 1 písm. d) zákona o konkurze v kontexte s § 135a ods. 5 a § 194 ods. 9 Obchodného zákonníka. Podľa sťažovateľa predmetná škoda je spôsobená úmyselne, keďže *„statutár spoločnosti dlžníka, pokiaľ z dôvodu jeho riadenia obchodnej spoločnosti vzniknú nedobytné pohľadávky, spôsobil takúto škodu úmyselne. Nakoľko všetky jeho úkony boli úmyselné. V prvom rade takýto statutár si nemal nikdy objednať tovar, ani službu ak nemal na jej zaplatenie finančné zdroje. Nikto si nemá nič kupovať, ak nevie*

svojmu veriteľovi zabezpečiť úhradu. Minimálne takáto spoločnosť dlžníka má mať dostatočný majetok, aby v prípade konkurzu z jeho predaja boli zaplatené všetky záväzky aspoň na úrovni ich istiny. Absencia uvedeného istenia obchodu je vždy dôkazom úmyselne spôsobenej škody.“.

19. Sťažovateľ poukazuje na novelizáciu zákona o konkurze uvádzajúcu oddĺženie a konkurz pre fyzické osoby, ktorá sa v zmysle dôvodovej správy primárne týkala fyzických osôb nepodnikateľov. Podľa sťažovateľa *„nebolo zámerom zákonodarcu umožniť špekulatívnym podnikateľom, nečestným štatutárom a podobným osobám, aby sa schovávali za zákon č. 7/2005 Z. z. a unikali od svojej zodpovednosti za obchodné pohľadávky alebo náhrady škody súvisiace s ich podnikaním. Takýto zámer zákonodarcu je viditeľný aj v ustanoveniach zákona č. 7/2005 Z. z., ktoré sa týkajú inštitútu oddĺženia fyzickej osoby - podnikateľa. Zákon priamo uvádza, že pokiaľ požiada o oddĺženie fyzická osoba - podnikateľ alebo štatutár obchodnej spoločnosti, je konkurzný súd povinný na jeho návrh prihliadať prísnejšie s cieľom odhaliť jeho prípadný úmysel takto znevýhodniť svojich obchodných veriteľov.“.*

20. Sťažovateľ považuje za relevantné, že v odôvodnení rozhodcovského rozsudku rozhodcovský súd uviedol, že povinná ako konateľka dlžníka spôsobila škodu úmyselným (zavineným) konaním, preto okresný súd ako exekučný súd je týmto právnym názorom viazaný *„a nemôže o tejto otázke už rozhodnúť inak, dokonca rozdielne, ako už bolo o nej rozhodnuté v exekučnom titule.“.* Vychádzajúc z uvedeného, okresný súd nebol oprávnený zamietnuť návrh na vykonanie exekúcie, ale mal vydať poverenie na vykonanie exekúcie, keďže exekvovaná pohľadávka bola nedotknutou pohľadávkou. Okresný súd *„nerešpektoval právoplatný a vykonateľný nespotrebitel'ský rozhodcovský rozsudok. Tento začal vykladať inak, ako bol tento odôvodnený rozhodcovským súdom. Prišlo k neprijateľnému prekročeniu právomoci exekučného súdu.“.*

Náhrada škody voči fyzickej osobe štatutára spoločnosti dlžníka podľa § 135a ods. 5 a § 194 ods. 9 Obchodného zákonníka je vždy škoda, ktorá bola spôsobená úmyselným konaním štatutára spoločnosti dlžníka. Všetky rozhodnutia štatutára spoločnosti dlžníka tento vykonal úmyselne. Pokiaľ tieto rozhodnutia viedli k úpadku spoločnosti a z toho

dôvodu k vzniku nedobytných pohľadávok veriteľov spoločnosti, vznikla veriteľovi úmyselná škoda.“.

21. Ústavný súd so súhlasom oboch účastníkov podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, keďže od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

22. Ústavný súd doručoval ústavnú sťažnosť a uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 63/2019-22 zo 6. marca 2019 povinnej ako zúčastnenej osobe tak, aby mala možnosť vyjadriť sa k prijatej ústavnej sťažnosti (§ 126 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd zásielku doručoval na adresu uvedenú v súdnych písomnostiach, táto sa vrátila ústavnému súdu ako nedoručená 9. apríla 2019 s poznámkou „nedostatočná adresa“. Následne ústavný súd doručoval zásielku povinnej na adresu jej trvalého pobytu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky v zmysle § 106 ods. 1 písm. a) CSP. Táto zásielka sa vrátila ústavnému súdu ako nedoručená 16. mája 2019 s poznámkou „adresát neznámy“. Podľa § 111 ods. 3 CSP ak nemožno doručiť písomnosť na adresu podľa § 106, písomnosť sa považuje dňom vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie. Vychádzajúc z § 111 ods. 3 CSP v spojení s § 62 zákona o ústavnom súde, ústavný súd považoval zásielku adresovanú povinnej ako zúčastnenej osobe za doručenú 16. mája 2019.

IV.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

23. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

24. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

25. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

26. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

27. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

28. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne konformným spôsobom interpretovaná platná a účinná právna norma (m. m. IV. ÚS 77/02).

29. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonitosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv

a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom.

30. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

31. Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre týkajúcej sa práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

32. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany

základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 152 ods. 4 ústavy).

33. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

V.

Posúdenie veci ústavným súdom

34. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti spochybňuje právny názor okresného súdu, podľa ktorého nárok na náhradu škody podľa § 135a Obchodného zákonníka nie je nedotknutou pohľadávkou podľa § 166c ods. 1 písm. d) zákona o konkurze. Podľa okresného súdu ide o prípad objektívnej zodpovednosti za škodu v Obchodnom zákonníku, keď sa zavinenie neskúma a nevyžaduje sa úmyselné zavinenie dlžníka. Sťažovateľ namieta, že okresný súd nijako nezohľadnil právne závery rozhodcovského súdu v rozhodcovskom rozsudku, z ktorých vyplýva, že povinná spôsobila škodu úmyselným

konaním. Sťažovateľ tiež spochybňuje možnosť exekučného súdu preskúmavať nespotrebitel'ský rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul.

35. Okresný súd v napadnutom uznesení zo 6. decembra 2018 v reakcii na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa uviedol:

„Nemožno sa však stotožniť s jeho tvrdením, že náhrada škody spôsobená podľa § 135a ods. 5 Obch. zák. pre svoj vznik vyžaduje úmyselné konanie, v dôsledku čoho sa takáto náhrada škody považuje vždy za škodu spôsobenú úmyselným nepoctivým konaním dlžníka. Takéto tvrdenie nemá oporu v zákone. Medzi oprávneným a povinnou totiž existoval obchodnoprávny vzťah, pričom v zmysle obchodnoprávnych noriem zodpovednosť za škodu spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti za spôsobenú škodu (§ 373 Obch. zák.). Ani z ustanovenia § 135a Obch. zák. nevyplýva, že na vznik škody sa vyžaduje úmyselné zavinenie dlžníka, ktoré sa z tohto dôvodu ani neskúma. V danom prípade sa pri zodpovednosti za škodu skúma len existencia škody (jej vznik), porušenie povinnosti konateľa a príčinná súvislosť medzi nimi. Na základe týchto skutočností preto ani pohľadávka, ktorá vznikla z titulu zodpovednosti konateľa za spôsobenú škodu v zmysle § 135a Obch. zák., nie je nedotknutou pohľadávkou podľa § 166c ods. 1 písm. d) zákona č. 7/2005 Z. z.“

36. Sťažovateľ v sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka z 20. augusta 2018 – ktorú priložil ako prílohu k ústavnej sťažnosti – argumentoval, že náhrada škody podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka „pre svoj vznik vyžaduje úmyselné konanie, a preto sa takáto náhrada škody – nárok považuje vždy za škodu spôsobenú úmyselným – nepoctivým konaním dlžníka.“. Z uvedeného dôvodu ide podľa sťažovateľa o nedotknutú pohľadávkou podľa § 166c ods. 1 písm. d) zákona o konkurze. Následne sťažovateľ poukázal na odôvodnenie rozhodcovského rozsudku, z ktorého má „explicitne“ vyplývať, že škoda bola spôsobená úmyselným – nepoctivým konaním. Podľa rozhodcovského rozsudku povinná ako konateľka [REDAKOVANÉ], nezaplatila za riadne zakúpené strojové zariadenie, neurobila jediný úkon predpokladaný zákonom v situácii platobnej neschopnosti, v ktorej sa nachádzala jej spoločnosť. Z rozhodcovského rozsudku tiež vyplýva, že povinná previedla [REDAKOVANÉ], na „bieleho koňa“ s tým,

že sťažovateľ si nedokáže vymôcť svoju pohľadávku. Rozhodcovský súd toto konanie považoval za „*konanie v rozpore s poctivým obchodným stykom*.“.

37. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti teda v jednej rovine zjavne argumentoval všeobecne tak, že zodpovednosť za škodu v zmysle § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka je prípadom zodpovednosti, kde sa vyžaduje zavinenie vo forme úmyslu. V druhej rovine argumentoval, že konkrétne v jeho prípade rozhodcovský súd ustálil zavinené konanie povinnej – konanie v rozpore s poctivým obchodným stykom, ktoré viedlo ku škode, ktorú si sťažovateľ uplatnil žalobou doručenou rozhodcovskému súdu. Okresný súd v napadnutom uznesení zo 6. decembra 2018 zodpovedal len prvú námietku, keď uviedol, že v prejednávanom prípade ide o zodpovednosť za škodu vyplývajúcu z obchodnoprávneho vzťahu a v zmysle Obchodného zákonníka ide o objektívnu zodpovednosť za škodu, kde sa neskúma zavinenie.

38. Okresný súd na druhú námietku sťažovateľa v napadnutom uznesení nereagoval. Nijakým spôsobom sa nevysporiadal s tým, či z hľadiska posúdenia pohľadávky podľa § 166c ods. 1 písm. d) zákona o konkurze je relevantné, ak rozhodcovský súd v odôvodnení rozhodcovského rozsudku konštatuje určitú formu zavinenia dlžníka (žalovaného) v prípade, ktorý eventuálne spadá pod režim objektívnej obchodnoprávnej zodpovednosti. Ústavný súd sa domnieva, že táto námietka sťažovateľa bola relevantná a priamo súvisela s predmetom prejednávanej veci z toho hľadiska, či v exekúcii vymáhaný nárok možno vzhľadom na špecifikované odôvodnenie rozhodcovského rozsudku považovať za nedotknutú pohľadávku v zmysle § 166c ods. 1 písm. d) zákona o konkurze. Uvedená námietka sa bezprostredne dotýka výkladu § 166c ods. 1 písm. d) zákona o konkurze. Z výkladu realizovaného okresným súdom je zrejmé, že pri posúdení pohľadávky považoval za relevantnú výlučne jej zákonnú povahu, neskúmal však to, že konkrétne skutkové zistenia v odôvodnení rozhodcovského rozsudku indikovali záver o zavinení povinnej. V tomto smere je preto napadnuté uznesenie nepreskúmateľné a zjavne neodôvodnené, keďže okresný súd nedal odpoveď na podstatnú a relevantnú námietku sťažovateľa uplatnenú v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka z 20. augusta 2018.

39. Ústavný súd nepovažoval za potrebné skúmať otázku, v akom rozsahu je exekučný súd všeobecne oprávnený preskúmať rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul vydaný v nesporebiteľskej veci. Argumentáciu sťažovateľa v tomto smere považoval ústavný súd v prerokúvanom prípade za akademickú a hypotetickú.

VI.

Záver

VI.1 K bodom 1 a 2 výrokovej časti nálezu

40. Ústavný súd na základe vykonaného posúdenia (časť V odôvodnenia tohto nálezu) dospel k záveru, že okresný súd neodôvodnil napadnuté uznesenie riadne a dostatočne, preto napadnutým uznesením okresného súdu zo 6. decembra 2018 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj k porušeniu jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovej časti tohto nálezu).

41. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

42. Podľa § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ústavný súd zruší aj iný zásah, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, ak to pripúšťa povaha zásahu.

43. Podľa § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

44. Podľa § 134 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

45. Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia svojich práv podľa ústavy a dohovoru v petite svojej ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

46. Vzhľadom na uvedené ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výrokovej časti tohto nálezu). Úlohou okresného súdu bude posúdiť všetky námietky sťažovateľa a vo veci opäť rozhodnúť a svoje právne závery riadne a dostatočne odôvodniť.

VI.2 K bodu 3 výrokovej časti nálezu

47. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

48. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

49. Vychádzajúc z petitu ústavnej sťažnosti, ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v sume 415,51 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to odmenu

za 2 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2019 v sume 163,33 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 9,80 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 346,26 €. Z priloženého osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) vyplýva, že právny zástupca sťažovateľa je platcom DPH, preto uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov o sumu 69,25 €, čo spolu predstavuje sumu 415,51 € (bod 3 výrokovej časti tohto nálezu). Ústavný súd nepriznal odmenu za úkon právnej služby – podanie zo 14. júna 2019, keďže toto podanie neobsahuje takú argumentáciu, ktorá by nebola uvedená už v ústavnej sťažnosti sťažovateľa. Právny zástupca sťažovateľa v tomto podaní viackrát opakuje argumentáciu uvedenú v ústavnej sťažnosti. Vzhľadom na uvedené ústavný súd tento úkon nepovažoval za odôvodnený a účelne vynaložený v súvislosti s uplatňovaním práv sťažovateľa (§ 251 CSP).

50. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 3 výrokovej časti tohto nálezu (§ 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

51. V zmysle § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tento nález nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov tohto konania pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2019

Jana BARICOVÁ
predsedníčka senátu